

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua oră
12 fil., a treia oră 10 fil.

Tot ce privește focea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii«

în
Blaș.

Focea bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaș 16 Februarie 1901.

Numărul 7.

Epistola enciclică a Sfinției Sale Papa Leo XIII. despre democrația creștină.

Venerabil Frate

Salutare și binecuvîntare apostolicească.

(Fine)

La dovezile acestea ale dragostii, celei ce se manifestă atât spre binele sufletului, cât și spre al trupului, pe cum seim cu toții, Christos a mai adăus și însuși exemple și încă de cele mai alese. În privința obiectului de față e a bună samă foarte plăcută reamintirea cuvintelor lui Ieșite din inimă părintescă: „Milă-mi e de ponor.“¹⁾ și tot asemenea de tare l-a fost și voința de a ajuta chiar și cu minuni; despre milostenia acesta a lui aflăm cuvîntul de laudă: „A umblat binefacînd și vindecînd pe toți cei impresurați de diavol.“²⁾ — Învătătura dragostii primită de la dînsul Apostolii mai de aproape o au deprins în chip conștient și cu rivnă; era cel ce după dînsii au îmbrățișat credința creștină, au inventat o mulțime felurită de instituții spre ușurarea tuturor miserilor, cari impresurau pe omeni. Instituțiile acestea, cari au înaintat cu creșterea neîncetate, sînt podobele proprii și alese ale creștinismului și ale civilizației celei născute dintr'însul așa, cât omeni cei cu judecată sănătoasă nu pot, să le admire în de-ajuns, mai ales că dora fiece cine e așa de aplicat spre a purta grije de avantajul său și nesocotesce pe al altora.

De felul acesta de binefaceri se ține și darea de ajutorii intru milostenie. La acestea se referese cuvintele lui Christos: „Din cele ce aveți voi, dați milostenie.“³⁾ De acesta se simtesc adecă socialistii și vor, ca ea să se delăture, pentru că ea ar fi injurioasă onorii înăscute a omului. Dacă se face înse în conformitate cu poruncile Evangheliei și în chip creștinesc, ea nici nu nutrește sumeția dătorilor, nici nu rușinează pe primitori. Ea nu numai că nu e rușinatoare pentru om, ci dimpotrivă promovează asociația omenilor promovînd între omeni legătura datorințelor. Că nu este om așa de bogat, cât să nu aibă lipsă de nimeni altul, și nu este om așa de sărac, cât să nu pōtă fi altuia folositorii în vre un lucru; e înăscut firii omenești, că omeni cer cu încredere unul de la altul și dau bucuros unul altuia. — Dreptatea și dragostea ast fel împreunate una cu alta țin cu dreptul cel just și blând al lui Christos la olaltă în chip minunat structura societății omenești și conduc cu grije pe membrii singuraticii la binele propriu și comun.

Are asemenea, să se socotescă dragostii intru laudă și aceea, că poporului celui suferitorii i-se vine intru ajutorii nu numai cu ajutoare trecătoare, ci cu instituții statornice; căci așa se pōrtă grijea celor lipsiți în chip

mai sigur și mai cu efect. Cu atât mai virtos are, să se laude silința, carea va, ca spiritele acelora, cari deprind meserii ori muncesc, să le crească spre erutare și grije așa, cât la bētrānete să se îngrijescă ei însiși de sine cel puțin în parte. Acest gānd nu numai înalță activitatea bogăților îndreptată spre binele proletarilor, ci nobilită și pe proletarii însiși; căci pe cānd îi îndemnă, să-și gārēscă o sōrte mai de suferit, pe atuncia îi fereșce și de la primejdii și-i reține de la desfriul poftelor și-l cheamă la deprinderea virtuților. Fiind deci lucrul acesta de folos așa de mare și așa de potrivit timpului, el e a bună samă vrednic, ca dragostea celor buni să se silēscă cu rivnă și cu cuminție, să-l și realizeze.

Nu suferă deci îndoelă, că silința acesta a catolicilor de a mângăia și înalță poporul se potrivește în chip desevărsit spiritului Bisericii și corēspunde foarte bine pildelor ei celor neîncetate. Era foarte puțin împōrtă, dacă cele ce duc la acesta, se numesc „acțiune creștină populară“ ori „democrație creștină“, numai să se păzescă întregi cu ascultarea cuvenită învățăturile acelea, cari le-am dat Noi. Împōrtă înse foarte mult, ca în un lucru așa de momentos catolicii să aibă același gānd, să nutrească aceeași hotărēre a voinței și să lucre în aceeași direcție. Și tot așa de important e, ca însuși acțiunea să crească și să se lārgēscă prin aceea, că se înmulțesc conlucrătorii și mijlocele. — Să se cheme intru ajutorii mai ales bunăvoințea conlucrării a acelora, cari pe temeiul poziției, al bogăției și al culturii de munte și de inimă au ore care trecere mai mare în societate. Dacă lipsesc conlucrarea acesta, atunci abia se va putē sevărsi ore ce, ce să satisfacă intru adevēr după dorința lipșelor de traiu ale poporului. A bună samă se va ajunge acest scop în chip mai sigur și în timp mai scurt, cu cât va conlucra spre acela în chip mai bogat lucrarea felurită a civilor mai de frunte. Era vom, ca aceștia însiși să socotescă, că nu atirnă de la placul lor a purta ori a nu purta grije de sōrtea celor mai de rind, ci că ei au datorința de a purta grijea acesta. Căci în stat fiece cine trāsece nu numai spre binele său propriu ci și spre binele comun, pentru ca ceea ce unul din parte-și nu pot, să contribuēscă spre binele comun, aceea să o contribuēscă într'un chip cu atât mai bogat alții, cari pot, să o facă. Cāt de însemnată e datorința acesta, ne arată însuși precelința bunătăților primite, căci ei îi corēspunde menirea restrictivă, că tōte au, să se înapoize lui Dumnezeu dāruitoriului lor celui mai înalt. Același lucru îl arată și potopul de rele, carele se va porni ore cānd spre nimicirea tuturor straturilor, dacă nu se folosesc la timp mijlocul spre împedecarea lui; așa că cel ce nu pōrtă grije de poporul cel asuprit de necasuri, acela pōrtă rēu grije de sine însuși și de stat. — Era dacă acțiunea acesta socială creștină are, să se lārgēscă și să se întārească, din cauza acesta a bună samă nu are, să se întārească, ca instituțiile cele alalte, cari din evlavie și îngrijirea înaintașilor există și înfloresc deja de multă vreme, sau să se usce, sau absorbēndu-se de instituțiile cele nouē să înceteze. Căci

acestea și acelea s'au nāscut din același gānd al religiei și al dragostii și intru nimica nu pot, să se împotrivescā unele altora, și chiar de aceea pot, să existe bine împreună și să se aducă în legătură așa de potrivit, cât împreunāndu-se meritōsele silințe cu atât mai ușor să se pōtă purta grije de primejdiiile din ce în ce tot mai grele. — Întețitoare, fōrte întēțitoare e adecă lipsa de spirite cutezătoare și de împreunarea forțelor; căci ochii nostri vēd a bună samă o semēnătură fōrte mare de necasuri, și primejdii înfricoșate de turburări nimicitoare amenință mai ales din partea forței tot mai mari a socialistilor. Cu șireție se vīhă ei în sinul societății civile; în întuerecul adunărilor ascunse și pe față la lumina zilei atīță ei mulțimea la revoluție atât cu graiul cât și cu scrieri; ei au lāpēdat rindurile religiei și nesocotesc datorințele și argitēză numai drepturile și se îndrēptă cātră cetele cele din zi în zi tot mai multe ale celor lipsiți, cari în lipsele sale sînt mai espuse înșelăciunii și mai ușor se rāpesc pe căi rātăcite. — Statul și religia sînt de o potrivă în primejdii; e catorința sfîntă a tuturor celor buni, să aperse onōrea amindouora.

Pentru ea să se ajungă la doritul consens al voințelor, mai e afară de aceea de lipsă, ca omeni să se rețină de la tōte cauzele de cērtă, cari vatēmă și despārțesc spiritele. În gazete și în adunările populare să nu se tracteze, deci despre nisce cestiuni subtile, cari nu sînt aproape de nici un folos, a căror esplicare nu e ușorā, și spre a căror întēlegere bună se pretinde o inteligentă deosebită și un studiu extraordinar. E a bună samă lucru omēnesc a nutri în multe lucruri îndoeli și diferēnțe de păreri; dară acelora, cari urmăresc din inimă adevērul, li-se șede, ca în o cestiune încă îndoiosă să păzescă liniște, rezervă și considerație împrumutată, ca nu cum va diferind păreri să diferēscă și voințele. Era ori care părere ar preferi singuraticul în cestiuni, cari sînt supuse îndoelii, totuși să-și păzescă spiritul în tot de una așa, cât el să fie gata a asculta în chipul cel mai conștient de glasul Scaunului Apostolice.

Și acțiunea acesta a catolicilor, ori cum ar fi întocmită, va fi împreunată cu efect mai mare, dacă tōte reuiniunile pe lāngă păzirea neafirării fiece căreia vor purcede povēțuite și îndemnate de aceeași putere inițiatore. În Italia povēțuirea acesta să le fie instituția aceea, carea a primit laude de la congresele și adunările catolice și de multe ori și de la Noi, și căreia i-am încredințat înaintașul Nostru și Noi însi-ne grijea de a conduce acțiunea comună a catolicilor sub auctoritatea și povēțuirea Arhierilor. Tot asemenea să se facă și la națiunile cele alalte, de cum va esistă vre o atare asociație mai de frunte, căreia i-s'a încredințat pe cale legitimă lucrul acesta.

Era acum e limpede, că în întregă afacerea acesta, carea stă în legătură strînsă cu interesele Bisericii și ale poporului creștinesc, ce misiune specială au aceia, cari deprind oficiul cel sfînt, și cātă sirguință de învățătură, cuminție și dragoste le e de lipsă, ca să și-o pōtă implini. De multe ori am aflat a fi cu cale, ca agrāind bărbați

¹⁾ Mt. 8, 2.

²⁾ Fapt. 10, 38.

³⁾ Lc. 1, 41.

din cler să accentuăm, că e potrivit lucrurilor și timpurilor, ca ei să se mestece în popor și să deprindă în mijlocul lui o activitate binefăcătoare. În epistolele îndreptate către Episcopi și către alți bărbați din tagma preoțescă și chiar și în timpul din urmă¹⁾ am lădat mai a dese ori însă-și îngrijirea acésta iubitoare de popor și o am declarat de misiunea proprie a clerului mirean și călugăresc. Firesce că ei implinind datorințele misiunii acesteia au, să păzescă mare precauțiune și cuminiție, în ce chip au făcut omenii cei sfinți. Acel Francisc sêrac și umilit, acel Vincentiū a Paulo părintele celor nefericiți, și alții mai mulți, pe cari Biserica îi amintesc onorându-i, s'au obișnuit a dedica poporului neobosita sa îngrijire așa, cât nu au fost cuprinși preste măsură convenită de lucrul acesta și nu și-au uitat nici de sine înșiși, ci cu aceeași rivnă au cultivat și spiritul său propriu spre desvârșirea a totă virtutea. — Mai ales un lucru Ne place a accentua aci, prin observarea căruia nu numai preoții, ci și toți rivnitorii binelui poporului pot, să-și câștige în chip ușor merite forte mari de binele acesta. Cu tot prilejul binevenit să se siléscă adecă a întipări cu cuvinte frătesci în inimile poporului mai ales acestea: a se păzi pretinzenia de turburări și de turburători, a respecta nevătămate drepturile fiesce cui, a presta bucuos stăpânilor supunerea și servitiul, ce li-se cuvine, să nu se uréscă de traiul casnic cel bogat de binecuvântări, mai ales să deprindă religia și de la ea să cerce mângăiare sigură în necasurile vieții. De mare folos e în implinirea propunerilor acestora a reaminti mai ales prealésa pildă a sfintei Familii din Nazaret și a recomanda cercarea scutului ei ori a propune pildele acelora, pe cari chiar viața cea cu lipse i-a dus la înălțimea virtuții, ori și a nutri sperarea răsplății celei din viața cea viitoare și mai bună.

Ma! pe urmă înocm admoniarea stăruitoare, ca omenii singuratici și însoțirile lor întru toate silințele sale pe terenul acesta să-și aducă a minte, că au întru toate, să urmeze auctoritatea Episcopilor. Să ne se lase a se înșela de ore care rivnă mai mare a dragostii; de cum va acésta îndemnă la

¹⁾ Ad Ministrum Generalem Ordinis Fratrum Minorum, 25 Nov. an. 1898.

vătămarea ascultării datorite, ea nu e curată, nu aduce folos statornic și nu e plăcută lui Dumnezeu. Dumnezeu își află bucurie în aceia, cari nesocotind părerea sa ascuită porunca mai marilor Bisericii în tocmai ca pe a lui; acelora bucuos le stă întru ajutoriū. chiar și dacā se silesc spre lucruri grele, și se obișnuiesc a duce întru bunătate întreprinderile lor la sfârșitul dorit. — Acestora să li-se mai adangă pilde coréspondătoare de virtute, mai ales de acelea, cari dovedesc pe creștin, că e urfitorul lenevirii și al plăcerilor, că e un împărășitoriu bucuos diu mulțimea averilor lui spre folosul altora, și că e statornic și neluvin în necasuri. Pildele acestea au adecă putere mare spre a trezi în popor gânduri bune, și au putere mai mare, când împodobesc viața civilor mai fruntași.

Vă îndemnăm, Venerabili Frați, ca de acestea să vă îngrijiiți după cuminiția și energia vóstră acomodându-vă lipselor omenilor și locurilor. Despre acele-și lucruri să vă sfătuiiți, când după obiceiū vă adunați. De aceea să purtați grije și spre aceea să lucre auctoritatea vóstră contenind, reținând și punând stavilă, ca nu cum va sub vre un pretext de a servi binelui să se micșoreze disciplina bisericéscă ori să se turbure rinduéla, carea o a statorit Christos pe sama Bisericii sale. — Fiind deci lucrarea tuturor catolicilor dréptă și de un gând și întocmită spre progres, să se dovedéscă cu atât mai limpede, că liniștea, rindul bun și bunăstarea popórelor înflorește mai ales pe lângă povățuirea și ajutoriul Bisericii; doră oficiul ei cel mai sfint e, să aducă tuturor a minte de datorința lor cea isvorită din poruncile creștinesci, ca pe bogați și pe sêraci să-și împreune întru dragoste frătescă, să înalte și întăréscă spiritele în necasurile vieții omenesce.

Poruncile și dorințele noastre să le întăréscă admoniarea cea plină de dragoste apostoléscă a lui Pavel îndreptată către Romani: „Rogu-vé — să vă prefaceți întru înocirea minții vóstre. — Cel ce dăruiesc, întru neviolenie; cel ce este ispravnic, întru purtare de grije; cel ce miluește, întru buna voință. Dragostea nefățarnică fiind; urind réul, și lipindu-vé de lucru bun, cu dragoste frătescă unul pe altul iubind, unul pe altul cu cinstea întrecând; întru nevointă neleneși, — întru sperare bucurându-vé, în

necasuri răbdători, întru rugăciune petrecând, împărășind trebuințelor sfinților, iubirea de străini urmând. Bucurați-vé cu cei ce se bucură, și plângeți cu cei ce plâng, una între voi gândind, — nimenui réu pentru réu răsplăind, mai înainte gândind cele bune înainte tuturor omenilor.“¹⁾

Garanta bunurilor acestora fie binecuvintarea Apostoléscă, carea cu dragoste v'o împărășim întru Domnul vóuē, Venerabili Frați, și Clerului și poporului vóstru.

Dat în Roma la Sfintul Petru în 18 Ianuariū 1901, al Pontificatului Nostru anul al douăzeci și treilea.

Leo PP. XIII.

O faptă vrednică de laudă. — Afiam cu vină plăcere, că dl Vas. L. Pop, viceprot. distr. protop. al Almașului, a colectat și administrat fondului de salarisare a preoților suma de cor. 4592. Fapta acésta n'are lipsă de lauda noastră, ea se ridică prin sine însă-și. O singură dorință am avé, că să se afie cât mai mulți imitatori. Zelul și entuziasmul e, ce ne lipsește nouē; de le-am avé acestea Dómne bine ar fi!

Ca să se scie, că zelul și entuziasmul acesta dorit de noi pe sama omenilor nostri nu e un lucru utopic, comunicăm, că reuniunea sfintei pruncii a lui Isus, o reuniune a școlarilor catolici estinsă preste totă fața pământului, în anul scolastic 1899/1900 a colectat pentru misiunile catolice numai sumulița de 3.521.343 c. Din suma acésta s'au ajutat 199 misiuni cu preste 933 orfanotrofii, 5676 școli și 574 ateliere de meserii, 240 stabilimente agronomice și 1285 apotece, s'au răscumpărat 22.916 prunci păgâni și au primit hrană și creștere 318.501 prunci din popórele păgâne. — Observăm, că reuniunea acésta e numai una din reuniunile catolice cele multe, cari ajutoră misiunile.

¹⁾ 12, 1-17.

Feuilleton.

Petru Maior.

— Aniversare. —

În cursul tēu uniform și neîntrerupt, te oprește pe o clipă, nestatornică Vreme, și spune-I poporului românesc, să se plece cu pietate în fața slăvitelor umbre ale strămoșilor lui.

Spune-I, să uite pe o clipă miclele neînțelegeri și miseri zilnice; să uite norii negri ce-I întunecă esistența națională — și fă-l să se opréscă în acésta sfintă clipă înaintea memoriei nemuritoriului luceafăr al renașterii noastre naționale: Petru Maior.

Spune-I să -și descopere capul cu evlavie, când astăzi se implinesc optzeci de ani de la mórtea lui.

Optzeci de ani!

Vedem în depărtări de vremuri un întuneric de mormânt — o dibuire prin întuneric a unui neam obidit de veacuri... Ingerul morții își întinde aripele cernite asupra acestui neam urzit peririi și Clio se pregătesc să-l ștergă din marea carte a neamurilor lumii. . . .

Dar acel ce „stăpân e fără marginii peste marginile lumii“ alt cum hotărise.

În noaptea, carea avea să acopere în întuneric trecutul și viitorul nostru, trei stele luminătoare se arată, și lumina lor dă viață celor ce pierduți erau vietii — „și celor din morminte viață le-a dăruit. . . .“

Clain, Șincai, Maior!

O luptă titanică, o luptă de uriaș.

Azi, când drumul pe care avem să mergem e marcat prin dragostea de neam a părinților nostri — ici colo vedem câți-va stropi de sânge și de lacrimi — azi ar trebui să ne fie mai ușor, când pășim pe urmele altora. Și totuși umerii ni se pléacă sub povara necasurilor, genunchii ni se încovăie, și credința în viitorul nostru se clătina și ea.

Și când oboșiți căutăm în urmă — o lumină dulce și mângăitoare ne impresură, și lumina aceea ne dă putere și ne dă viață.

Din trecutul lor de mărire cei trei apostoli ai iubirii de neam ne îndemnă și ne mână înainte.

Succesor al lui Clain și Șincai, Petru Maior a fost unul dintre cei ce drum au făcut prin întuneric, el este Moise al Românilor după-cum îl numește Eliade.

Inzestrat cu frumoșe cunoștințe din Roma și Viena, după câțiva ani de călugărie — profesură în Blaș, mai apoi de preoție în Reghin, la 1809 pléacă la Buda, să-și

ocupe oficiul de revisor-censor pentru cărți românești. Cei 12 ani petrecuți aici sînt cei mai productivi ani din viața lui pe terenul literar: istoric-filologic.

Acum scrie el nemuritoare sa operă „Istoria pentru începutul Românilor în Dacia“ — carea n'ar trebui să lipséscă din nici o casă românească. Își pôte închipui ori-cine câte necasuri a intimpinat, până a scos-o la lumină, pe vremurile acele.

În prefața istoriei sale bisericéscă scrie: *pentru dragostea adevărului*, cu care-mi este învăpăiată inima, mai bucuos am fost să sufăr primejdia de va fi așa voia celui înalt, de cât să las saū a se înșela cel venitor, saū a nu sci cauza schimbărilor, celor în veacul meu întimplare.“

Nu sînt încăpătoare cadrele unui articol de ziar, pentru a espune întreaga activitate literară a unui scriitor de talia lui Petru Maior — de aceea ne rezervăm a mai pomeni numai: „Istoria bisericii românilor“, care după mărturisirea competentă a unui istoric al nostru — I. M. Moldovan — n'a ajuns în publicitate de cât în esemplare matamorfosate.

Istoria acésta a scris-o în decurs de 11 săptămâni „cu ajutorul nopților celor lungi.“

Nu mai înșirăm cele alalte opuri, nici manuscrisele apărute fragmentar în „Arhivele“ lui Cipariū.

Nu facem biografie.

Recitarea Rosariului. — Încă în nr. 10. din an. tr. răspundînd unui frate preot, ce ne cerea învățătura recitării rosariului, am spus, că nu aprobăm introducerea lui în ritul bisericii noastre, cu atât mai mult, că Sfinția Sa gloriosul nostru Pontifice, a interzis cu rigore amestecarea riturilor. Azi primim o scrisoare de la un alt preot tot în acest obiect. O lăsăm să urmeze, pentru a da prilej celui vizat, să răspundă:

„În Nrul 3. al Unirei din a. c. a apărut o corespondință datată Borșa 10 Ian. 1901. În această corespondință după ce se espun frumoșele merite a preotului actual din aceea parohie Ioan Bochiș, ni se arată cum a cetit în trei Dumineci după s. Liturgie, pastorala corului episcopesc a mitropoliei gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, ér la inserate să zice că în genuchi s'a recitat: „rozarul îmbucurător“. Aci mă opresc, căci la acestea cuvinte subliniate vrea să reflectez. Vrea adecă să întreb pe On. Confrate Ioan Bochiș, că după care ritual al bisericii noastre a dispus On. Frăția Sa în biserică sa greco-catolică recitarea rosariului fie îmbucurător, fie glorios ori dureros? În cât știu și cunosc și eu ritualul bisericii noastre, la noi nu există rosariu, fără avem alte rugăciuni frumoșe și de inimă înălțătoare ca Paraclisul, Acatistul etc. cari toate, cetite numai cu pietatea cuvenită, te străpun într'altă lume. Sum de părere deci, că până avem noi ceremonialul și rugăciunile proprii bisericii noastre, să nu tindem a introduce în aceea rugăciuni și datini străine popoului nostru, fie acelea chiar din biserică catolică de rit latin, căci prin aceea în loc de a edifica poporul, ajungem la rezultate contrare.

Ritul și ceremoniile bisericii noastre sînt laudate și recunoscute chiar și de străini ca frumoșe și înălțătoare de inimă și deci nu avem lipsă a introduce în biserică noastră datini străine. Am zis! — *Cruce.*

Revistă bisericească.

Franța. Desbaterea în special a proiectului despre congregațiunile merge tare încet, și de o cam dată s'au și amănat desbaterile, nu că dóră guvernul

Aducem numai cu inimă curată tributul pietății noastre.

Deschidem pagina cea diutăit a istoriei lui și inima ne svicnesce mai cu putere când cetim dedicația:

„Poporul românesc.

„Acelui popor, pentru care s'a scris această carte. Acelui popor, care și-a păstrat cu scumpătate: numele, limba, datinele și virtuțile sale strămoșesci. Acelui popor, care în decursul atâtor secolii furtunoși, câți au trecut peste capul său, și-a susținut continuitatea neîntreruptă în Dacia, în patria sa nouă.“

Și cum își manifestază poporul românesc recunoștința față de slăvitul lui dascăl?

Cum?

Pierdnt și necunoscut e mormîniul lui în cimiteriul comun din Buda. Zădarnice au fost cercetările omenilor de inimă; nu s'a putut afla unde anume zac osemintele marelui istoric.

frances și-ar fi schimbat propusul, ci fiind cam morbos ministrul president Waldeck-Rousseau, acesta n'ar putea lua parte la desbateri.

Întrăceea deputații catolici se încercă să câștige pe partea lor pe deputații socialiști, ca cu ajutorul acestora să estindă proiectul numit asupra tuturor congregațiilor religioșe și a celor recunoscute. Dacă le va succede această, atunci la cetirea finală, voind guvernul manținerea ordurilor călugăresci recunoscute, va vota și el în contra proiectului despre congregațiunile și așa vor rămâne lucrurile ca mai înainte.

Cu deosebire ziarele liberale, ca să pótă augmenta ura față de congregațiunile și așa să pótă accelera votarea proiectului amintit au născocit scirea, că prințul de Orleans ar fi îndemnat din Bruxella unde petrece pe partizanii săi monarhiști și royaliști ca să se lupte din toate puterile în contra proiectului despre congregațiunile. Asta înse nu stă, căci prințul nu mult își bate capul cu congregațiunile religioșe.

Revistă politică.

Austria. După prima ședință sgototósă a urmat o ședință mai liniștită în carea s'a ales președintele camerei în persoana baronului Wetter, care neavend trecut politic pronunțat a fost pe placul tuturor. Președintele camerei în vorbirea sa de mulțamită pentru onórea, ce i s'a făcut promite că va fi imparțial și că în toate cestiunile se va înțelege mai întâi cu deputații diferitelor partide. În consfătuirea, ce a avut loc până acum, Cehii au promis, că nu vor mai interpela și vorbi în limba lor, până se vor pertracta suplicele cehe, ce s'au înaintat palamentului imperial.

În ședința de Marți au fost prezentate spre aprobare 58 ordinațiuni imperiale emanate pe baza §-lui 14. Tot atunci a desfășurat prim-ministrul Körber programul sesiunii actuale.

E o fatalitate națională, să nu seim măcar sub care movilă odihnesce inima aceea nobilă, sufletul acela mare, care și-a iubit neamul mai pe sus de toate.

Am avea cu un altar mai mult.

Dar, póte, n'am vrednicit să avem altarul acesta, când nici alte morminte ale omenilor mari nu le venerăm cum s'ar cere!

Cât de înfrinți ne-am ispăși azi indolența această.

Ce fericiți am fi să putem împodobi mormîntul lui în semn de dragoste.

Dar mormintele stau reci și tăcute, și Petru Maior nu cere podóbe, nici cruce de marmoră, nici flori. . . .

Sufletul lui mare înțelege pe deplin, că cea mai frumoșă podóbă e dragostea și pietatea, ce-i vor păstra numele din neam în neam. . .

Budapesta.

Al. Ctura.

Sérbia. Luni după 4 óre séra a murit la Viena Milan fostul rege al Sérbiei de aprindere de plămâni. La primirea veștii despre mórtea tatălui său, regele Alesandru a închis sesiunea actuală a scupcinei. La început în ce privesc înmormintarea, nu s'a fost stabilit nici macar locul. Unii credeau să-l îngrópe în vre o mănăstire din sudul Ungariei, fiind că regiunile acestea l-au plăcut fórté mult până a fost în viétă. Regele Alesandru înse a hotărit, să fie înmormintat la Belgrad, cu pompa datorită unui suveran.

Nu va fi fără interes dacă cu această ocaziune vom da pe scurt biografia bărbatului, care atât a făcut să se vorbească despre sine până era în viétă. Milan a fost nepotul lui Efraim, fratele lui Milos, care fu întemeietorul dinastiei Obrenovic. Moșul său Efraim cu politica nu s'a ocupat. Grijea lui tótă se învîrtea în jurul economiei, pe carea o conducea el însuși în România, unde avea domini estinse.

Miloș fiul lui Efraim căsătorindu-se, a luat de soție pe fca unui boerid avut Catargiu, cu carea înse n'a trăit bine. Din căsătoria această s'a născut Milan. Tatăl său l'a dat la școlă la Paris, unde de crescerea lui s'a îngrijit principele Sérbiei Mihail, care neavend fi, pe Milan și l'a fost designat de următor. Educatoriul lui Milan în Paris fu profesorul de filosofie Huet. Pe lângă educațiunea, ce o primia acasă în internatul al cărui conducător era Huet, copilul Milan (atunci era de 10 ani) cerceta și liceul public Ludovic Marele. Fiind asasinat în 10 Iulie 1868 principele Mihail, copilul atunci de 14 ani Milan, a trebuit să se întórcă în țară. Fiind minorena Sérbia a fost guvernată de Blaznavac, Ristici și Garasanin. În etate apoi de 18 ani în 1871 s'a declarat de maioren și a luat în mână frânele guvernării.

Timpul, când și-a început domnia era fórté critic din cauza neliniștii ce domnia în Balcani. În 1875 s'a căsătorit cu Natalia Kecko fca unui general rusesc, din care căsătorie s'a născut Alesandru, actualul rege al Sérbiei. Curind după aceea Milan a declarat războiú Turciei, care de și a fost nenorocos pentru Sérbii, totuși aceștia câștigară teritoriu și în congresul de la Berlin, Sérbia fu ridicată la rangul de regat. Pace în familie înse n'a avut din cauza simțmintelor și inclinațiunilor rusesci a soției sale. Tot din cauza acesteia s'a mestecat în războiú cu Bulgaria. Discordia din familie a devenit publică și pentru a o sista, mitropolitul Teodosiu l-a divorțat. Curind după aceea Milan dorind linisce abzise de tronul Sérbiei în favorul fiului său Alesandru, pe atunci de 13 ani. Dar lucrurile în Sérbia nu decurgeau așa pe cum doria Milan, de aceea din Paris s'a întors înapoi. Aci înse a aflat opoziție. Abia mai târziu i s'a votat din partea Scupcinei o rentă de 1 milion de frcl, ér fiul său, devenind maioren, l'a denumit de general suprem al armatei sérbesci.

Relațiunile dintre fiu și părinți s'au stricat érnși, când acela s'a căsătorit în anul trecut cu Draga Masin în contra voinței părinților. Înainte de morțe ex-regele Milan a dorit, să-și mai vadă fiul, dar urmând în scurt timp morțe, dorința acésta nu i s'a putut împlini.

Transvaal. După multe încercări i-a succes generalului bur De Wett, ca pe lângă totă paza angleză să trecă în țara Cap. Generalul Botha apoi, fiind încunjurat de armata brită, cu istețimea lui a făcut ca Anglezii să fie respinși lăsând mai mulți morți, ér el a scăpat tefér.

Numérul total al Burilor se suie la 38,000.

Correspondințe.

Ultim cuvint.

Din Vicariatul Hațegului, Ianuar 1901.

Sperăm, că discuția concubinatelor s'a terminat. Din tóte părțile, frații preoți s'au grăbit a-și spune fie care părerile și esperințele sale, și din celea scrise, ori cine, care a urmărit cu atențiune discuția, a putut să-și alegă mijlocele cele mai potrivite împrejurărilor, în cari trăiesce. Ca încheiere, dăm în estras câte va pasagi mai marcante, scóse din o lungă scrisóre, ce primim de la un harnic preot din diecesa de Lugos:

Resum sfaturile mele în următoarele:

Să nu ne basăm pe puterea civilă, pentru că statul nu ne ajută; devisa lui e: să afe mijloce noué de a ne subjuga și mai tare.

Asemenea să nu acceptăm și să nu ne basăm pe abrogarea legilor civile, pentru că aceea, deși e de dorit, cine șcie când va fi și óre fi va când va?

Conced, că și legile civile ajută mult concubinagiului pentru că: acum, când e mai tare mē lupt, să cunun concubinarii din parochia mea, și așa zicēnd, îi adun de pe strade în cancelaria parochială, de unde împlinind celea de împlinit, îi trimet la notariul, ca matriculante civil să le publice promulgările, acela, în loc de a-i primi, îi trimite înderépt, necununați și cu nisce injurăturii de ale lor, sub pretext că: acum nu are timp pentru acelea, fiind ocupat cu „bagatelele“, ci să vină peste vre o 3—4 zile, când ér va veni în comună. Când a venit, ér n'a avut timp. Acésta o face notariul nostru, carele nu se ține între cei réi, dar ce vor face alții, cari sînt și mai réi? Atunci-am prins cum i-am prins, dar óre când va avea notariul timp pute-voit să-i mai prind?

În fine mai aduc la cunoștința Veneratului cler că: există o ordinațiune ministerială — publicată în fôia oficiósă a matriculanților — contra concubinilor minoreni, cari trebuie arétați sedriei orfanale, pentru a fi pedepsiți. Am umblat și pe calea asta, dar scopul nu mi-l'am ajuns.

De aceea încă o dată recomând Veneratului Cler, să nu așcepte de o cam dată, ajutor civil de nicăiri, ci fie care să lucre din puteri, după împrejurări; să folosescă tóte mijlocele posibile, dar cu mare prudintă pastorală; unde comunele sînt mixte, acolo să se pună în conțelegere cu preoții gr. ort.

să lucre pe o mână, pentru că, har Domnului, și între ei sînt ómeni de dai Dómne.

Prudenter age et respice finem.

Pe basa asta, imi place a crede că mulți Frați se vor bucura, pe cum m'am bucurat și eú.

Câmpeanul.

În chestia foilor pedagogice.

Bogdana 3 Faur 1901.

În Nr 4 a foii bisericesei „Unirea“ am cerit un comunicat trist sub titlul „Indolența învățătorilor nostri“, în care se spune, că „Fôia pedagogică“ din Sibiu, organul învățătorilor greco-orientali, a încetat de a mai apăre din lipsa de abonenți și probabil aceeași sorte va ajunge și pe „Fôia școlastică“ din Blas, organul învățătorilor greco-catolici.

E cunoscut, că numai națiunea aceea are viétă și infloresce, care are cultură; cultura de lipsă se câștigă prin școle bune cu învățători destoinici, zeloși întru împlinirea sacrei lor misiuni. Ca un mijloc conducător, spre ajungerea acesteia, sînt cărțile bune și foile pedagogice, cari dau nutremint spiritului spre ajungerea scopului cultural a corpului didactic. Puterea de viétă a unei națiuni se judecă după activitatea, ce se desvóltă încontinuu pentru luminarea și desceptarea poporului. A avé un corp învățătoresc destoinic, lumar și bine preparat, dornic de muncă, este cea mai s-umpă avere a unei națiuni, este spiritul ei, car' îi dá viétă.

Bărbații devotați ai cauzei învățămîntului popular de lângă celea două mitropolii romănesce, conduși de aceste vederi, au edat fie care pentru învățătorii sêi foi pedagogice, cari să contribuie la formarea unui corp didactic sănătos, în interesul cultural bine priceput al neamului întreg romănesc din acest regat.

Aparițiunea acestor foi au fost salutate cu bucurie, de cei ce lucre pentru răspândirea culturii adevérate creștinești la întreg corpul didactic romănesc. Au fost și de aceea, cari nu au cunoscut scopul sublim, la care s'au ținut prin cetirea acestor foi, și așa prenumerarea lor s'au făcut cu greú, șchiopătând, așa, cât cei ce muncesc din greú cu edarea foilor, au început a despera, de a puté ajunge scopul dorit. Și după cheltuieli și muncă zădarnică de 2—3. ani, întrégă învățătorimea din cele două provincii mitropolitane e pe cale de a fi fără nutremintul spiritual, ce i se presta pe calea foilor pedagogice.

Cătră întreg corpul învățătoresc imi îndrept versul meú rugându-l, ca unul fie care să grăbim a prenumera „Fôia școlastică“, care ne-a mai rémas, să ne valorăm acum mai mult, ca ori și când până aci; să formăm împreună un corp compact, o falangă puternică; să susținem sus și tare drapelul reformei regenerătoare și să nu întârziem cu prenumerarea acestor foi necesarii și de mare momentuositate pentru noi!

Rog cu căldură pe Veneratul Cler, să mijlocescă învățătorimei posibilitatea de a prenumera foi pedagogice, ca să-și potă însuși aptitudinea recerută acela, care se ocupă zilnic cu crescerea tinerei generațiuni; îndemnând, și unde mijlocele conced, ajutând cu prețul de prenumerare.

Să se pună în conțelegere fie care învățător cu preotul sêu, să folosescă tóte mijlocele ce le stau la dispoziție, și mai ales, când se face proiectul de buget pe sama cultului școliei, și cu alte ocațiuni, să se dea atențiunea și interesarea recerută și spre acest scop, ca așa să putem face posibilă abonarea unei foi pedagogice.

Să nu lăsăm să apună și acésta, pe cum au apus „Colecta crucerului“ pentru crearea fondului școlastic, din care să se ajute în cas de lipsă școliele sêrace.

Să prenumerăm fie care barem câte o fôie pedagogică, aceea la finea fie cărui an să o compactăm și să o păstrăm cu scumpătate

Dorind ferbinte, ca versul meú să afe răsnetul dorit în sufletul și inima fie cărui învățător, fie cărui preot și a tuturor bărbaților doritori de binele și fericirea scumpei nóstre națiuni, acestea să fie zise și scrise într'un cias cu noroc!

Gavrilă Labo

docențe gr. cat. și preș.
reuniunii învățătorilor
din tr. „Almașului.“

O lămurire.

Căpâlna de jos la 14 februar 1901.

Pentru dumerirea On. comitet al despărțimintului XI (Blas) al Asociațiunii, escitat prin publicarea apelului din „Unirea“ Nr 5 și „Tribuna“ Nr 13, în cauza bibliotecii populare din Căpâlna, binevoitii a publica următoarea lămurire:

În 15 Decembre 1898 am primit de la comitetul sus numitului despărțimint 41 cărți pentru formarea bibliotecii populare și 20 bucăți din broșura: „cultura encuruzului“ de prof. I. F. Negruț pentru ale distribui între țărani nostri șciutori de carte.

În sêrbătorile Nașterii Dnui din acel an, într'o adunare generală, am adus la cunoștința poporului acésta instituție salutară și folositoare recomandandu-o cu tótă căldura, ca să o îmbrățișeze; dar poporul tot popor rămâne, când este vorba de vre o inovațiune și încă de contribuit, căci pe lângă tótă opintirea mea abia am putut angaja vre o 9 membri, cari în decursul anului 1899 cât timp au stat cărțile la mine au plătit pe lângă taxa de 10 cr. și câte o ferdelă nouă de encuruz (20 l), ca să puem basă la ceva fund.

La începutul anului 1900 ne-am compus biroul bibliotecii, predând cărțile învățătorului D. Todoran, ca să o lătescă dumnealui mai de parte, dispunēnd și de timp și avēnd și ocașiune mai bună, după împrejurările locale, în cari trăim noi. Dar ce să veți? cu ocașiunea ședinței din 16 Decembre 1900 învățătorul Todoran nici nu s'a prezentat la ședință — avēnd pôte cuget rezervat pentru ideala lui bibliotecă.

Acum înse a eșit în public cu un lucru nou, cu formarea altei bibliotecii în Căpâlna, spre care scop a și publicat un călduros apel (?) Ar fi fost o idee bună, folositoare și progresistă nu-i vorba, dacă acésta era înainte de formarea bibliotecii pop. prin despărțimintul XI, dară după ce o dată s'a pus basa la o bibliotecă pop., era de datorința nóstră a tuturor prin urmare și a învățătorului Todoran, ca să o susținem,

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfintului Augustin.

(Continuare.)

XIII.

Cassiacum. — Augustin se pregătește de botez. —
Dispute filosofice. — Mama lui Plato cel creștin.

Septembrie 386 — Ianuarie 387.

„O Dómnne, ești șerbul tău și fiul șerbilor Tale; rupt-ai legăturile mele, Ție îți voi jertfi jertfa laudei (Ps. 115 v. 7=8). Inima și limba mea să te laude și toate oșele mele să zică: „Dómnne, Dómnne, cine e asemenea Ție!? (Ps. 34 v. 10). Să zică, — Tu înse răspunde-mi mie și spune sufletului meu: „Ești sint mântuirea ta“ (Ps. 34 v. 3). Isuse Christóse, ajutorul meu!“¹⁾

La acest cel dintâi sentiment de admirațiune și recunoștință, ce umpluse inima lui Augustin în dimineața întorcerei sale, s'a mai adaus și un altul, nu mai puțin profund și dulce. Augustin se simțea plin de un fel de noutate sfântă, de care nici ideea nu avuse până aci; ceea ce ieri îl fermeca, astăzi, nu-l mai însuflă de cât dispreț. „Cât mi-a fost de plăcut, că de o dată m'am lipsit de plăcerile deșertăciunilor. Acum mă bucuram, că mă scap de ele, pe când mai înainte mă temeam nu cum va să le perd. Pentru că Tu le-ai aruncat din mine, Tu plăcerea cea adevărată și cea mai înaltă. Le ai aruncat și în locul lor ai intrat Tu, cel, ce ești mai dulce de cât ori ce dulcetta, dară nu dulcetta trupului și sângelui; mai luminat de cât ori ce lumină, mai profund de cât ori ce secret, mai sublim de cât ori ce gloriă, dară nu gloria îngâmfărilor. Sufletul meu era deja liber de grijile mistuitoare ale iubirii de ranguri și averi, liber de dorința poftelor rușinoase și păcătoase. Și ciripiam voios înaintea Ta, lumina mea, avuția mea, mântuirea mea, Domnul și Dumnezeuul meu!“

S. Monică asculta cu nespuse bucurii aceste prime mișcări ale sufletului lui Augustin. Fiind ea așa de fericită a contribuit, nu mai puțin de cât Augustin însuși, cu toată puterea vocii și inimii sale la nașterea acestor imnuri de laudă, și ajungând la cea mai înaltă culme a grației și sfințeniei, plină de experiență în lucrurile dumnezeiești, a condus cu o mână gîngășă pe fiul său, pe această cale frumoasă, pe care și ea era numai la început, dar îl cunoștea deja toate secretele.

Ca să se pótă dedica după placul său simțimentelor de pietate, părerei de rău și mulțămitei, Augustin doria să fie numai cu mamă-sa, într'un loc singuratic, unde să pótă contempla, binecuvînta și preamări pe Dumnezeu într'o liniște neturburată de nimeni; înse spre nenorocirea lui greutatea lucrului îl reținea, de ore ce în fie care săptămână trebuia să propună mai de multe ori, să țină vorbiri publice și să instrueze în retorică o mulțime de tineri; această înse pretindea o pregătire îndelungată și serioasă, ceea ce pentru el era o adevărată tortură! La început cugeta să-și dea dimisiunea și să le spună că abzie de catedrală sa. Dar era pe la finea lui August; feriile se începeau cu 16 Sept. și ast fel nu mai avea de cât 20 de zile. Ore nu ar fi deci mai bine să fie cu răbdare și să se retragă fără șgomot, fără a se face bătătorii la ochi, și fără a supune judecătii ómenilor un lucru, ce trebuia să-l scie numai Dumnezeu? De sigur, nu pentru că s'ar fi temut de judecata lor. „Cu iubirea Ta Dómnne ai săgetat inimile noastre, și cuvintele Tale au pătruns în inte-

riorul nostru. Și exemplele șerbilor Tăi, pe cari din negri i-ai făcut albi ca neaua și din mórte i-ai înviat la viață, exemplele lor adunate în sinul cugetării noastre au ars și au nimicuit letargia noastră, ca să nu petrecem în cele de jos; ne-au aprins tare, că totă suflarea de împotrivire a limbilor viclene, mai mult să înflăcăreze, de cât să stingă focul însuflețirii noastre.“¹⁾

Dar dacă Augustin nu se temea de clevețirile unuia sau altuia, nu trebuia óre să încunjure cel puțin laudele? pentru că făcând senzația s'ar fi espus a atrage asupra-și privirile tuturor și pótă chiar laude mari? Aceste cauze învinsură; și parte din prudentă, parte din modestia se decise să aștepte feriile, de l'ar costa măcar ori și cât.

Chiar și cu aceste precauțiuni nu era ușor a-și realiza retragerea. De doi ani propunea Augustin în Milan, cu un succes extraordinar. Spiritul lui, oratoria, inima și vorbirea lui, ca tot atâtea daruri strălucite împreunate încă cu toate erorile timpului său și cu și mai mult farmec, îi asigură aceea simpatie călduroasă de care se bucură fie care bărbat, care scie vorbi de la inimă. Durere înse, că punându-și el ast fel tot sufletul în vorbire, își puse și sănătatea. Peptul îi era atacat; gátu-i bolnav nu mai dedea de cât o voce slabă, fără putere fermecătoare. Ori cine prevedea, că acest bărbat tiner, consumat de propriul său foc și rău servit de delicatele sale organe, nu mult se va mai pótă dedica oratoriei. Când a presimțit Augustin prima dată acest viitor, — a plâns. Acum înse, când nu mai visa de cât despre contemplarea și iubirea lui Dumnezeu în singurătate, saluta cu bucurie acest pretest binevenit și era fericit, că și fără a spune adevăratul motiv, aducând de pretest numai sănătatea sdruncinată, își va pótă câștiga liniștea dulce, de care sufletul lui avea o atât de mare lipsă.

O altă greutate l'ar mai fi putut împedeca! Anume Augustin era sêrac; unicul isvor de traiu pentru el și mamă-sa era talentul său și prelegerile publice ce le ținea. Norocul lui înse, că *Romanian* cel delectat și marinimos, care mai de multe ori îi oferise, dacă l'ar conveni, singurătatea și o viață fără griji de care așa mare lipsă are geniul — era chiar atunci în Milan. Ești ce îi scrie Augustin după aceea: „Tu, amice nobile, care ai scutit deja lăganul, așa zicând culbul studiilor mele și care mai târziu m'ai îndemnat la curajii în primul avînt al sborului meu, tu mi-ai alergat într'ajutorii și atunci. Da! Dacă în liniștea, ce gust acum, mă bucur, a fi liber de atâtea griji netrebnice; — dacă resflu mai ușor, dacă mă pot dedica de tot contemplării adevărului, — fericirea această ție și-o datoresc. Pentru că, după ce într'o zi și-am descoperit neliniștirile și turburările sufletului meu, și după ce și-am dechiarat, că eu nu cunosc viață fericită, de cât ca liber de ori ce griji să mă pot da cu totul studiului filosofiei, ér de la această mă împedecă împrejurarea, că trebuie să mă îngrijesc de susținerea mamei și a fiului meu, — tu, iubite amice, însuflețit mi-ai promis, nu numai că mi-vei da această libertate, ci, că te vei împărtași și tu de ea.“²⁾

Liniștit din această parte — mulțămită marinimosului *Romanian* — și cu prospecte frumoase de singurătatea, de care inima lui avea atâtea lipsă, Augustin își încheia prelegerile din oratoriă. Cele 20 de zile ce mai resta încă i-se pârură un veac. Nimic nu îl mai putea reține la aceste studii, toate îl atrăgeau în altă parte. Unica mângăiere îi era sêra, când întorcându-se acasă, obosit

de lucrul zilei, inenia pórta și singur, cu mamă-sa, vorbia despre minunile ce le-a făcut Dumnezeu în sufletul lui.

Începându-se feriile, Monica numai de cât duse pe Augustin la țeră. Ea, nu mai puțin de cât el, doria singurătatea, ca și ea să pótă fi de față la transformarea, ce se făcea în sufletul lui Augustin, și prin care Dumnezeu împlinia lucrul început cu 20 de zile mai înainte. Un amic și coleg de profesură cu Augustin, *Verecund*, atras în familiaritatea lor, le oferise vila sa din provincia. Monica primi și în 16 sau 17 Sept. 386 se așeză cu fiul său acolo. Locul acestei case nu se scie acurat, avem înse o descriere atât de perfectă a ei; și ținutul unde era, încă e destul de cunoscut. Era o casă spațioasă și plăcută, după cum le plăcea Romanilor pe timpul apunerii imperiului; o casă cu sale spațioase, galerii de colonne, acoperite, cu scâlđi, bibliotecă, cu balcone și jur împrejur umbră plăcută, curți largi, lumină și aer curat, cu un cuvînt nu lipsia nimic ce doarece un om, care din vila sa își face un loc de repaus și bucuria. Aprópe de casă era o pagiste verde, pe care ochii pasc voioși, cărările frumóse parcă te invită la preumblare, ér arborii cu umbră desă ofer locuri bune de conversare sau cetire.

Marginea pagistei e brezdată de alvia petrosă a unui riulet, care în o parte a anului e sêc, ér când se topește neaua lernei și pe timpul ploilor de toamnă, se umflă și érá intrerumpe liniștea acestei văi prin murmurul monoton al apelor sale. Din ferestriile sau galeriile casei se vede un ținut plăcut, liniștit, destul de larg ca să-ți alergi privirile pe el. În depărtare orizontul e închis de deluri înalte, ca și când și ele ar voi să ajute privirile a se înălța spre ceriú. Delurile acestea sînt pólele Alpilor și Apeninilor. Ele forméză un cerc fórt mare, în care veđi grădini de pomet, câmpii, vii, coline acoperite de arbori mari, și lacuri albastre, ce strălucesc frumos la sóre; este aci câte ceva din verdéta ținuturilor helvețiene, amestecată cu colorile înfocate ale ceriului Italiei. Casa era edificată pe o colină, ca să fie cu atât mai desfătătoare mărimea și liniștea acestei privelii plăcute.¹⁾

Vara trecuse. Sórele de toamnă își revêrsa peste câmpia razele sale mai domóle; frunzele încă nu căduseră, dar începeau a prinde colorii galbene, roșii, ce în luna lui Septembrie imprumută câmpiei o strălucire fórtă plăcută. Era timpul când totă natura, parcă îmbracă un vestmint mai serios, cam trist, ca și când s'ar pregăti de mórte. Sînt stări sufletesci, când omul simte un farmec nemărginit preumblându-se într'o atare natură.

Chiar pe acest timp conduse fericită Monica pe fiul său în acest loc frumos, în această singurătate sênină și liniștită, unde amîndoi își puteau ascunde bucuria și își puteau pregăti sufletele pentru zina cea mare a sfintului botez. Câți va tineri îi mai însoțiră. Consăngenitatea și simpatia, — avînd ei aceeași origine, aceeași studii și aceeași patimi — i-a grupat în jurul lui Augustin și fiind mai toți în același întunerec, vedură mai toți, cum rêsare în suflete voioasa aurora a aceeași credințe. Vom aminti numai pe cei mai însemnați.

(Va urma.)

¹⁾ Această descriere e scóasă din diferite cărți ale lui Augustin scrise în Cassiacum.

²⁾ Confess. c. IX, 2.

³⁾ Contra Acad. c. III, 2.

¹⁾ Confess. c. IX, 6.

și însuflețiți vor împăraștia sămânța idealului, vor arunca-o, ca vântul să o ducă departe — departe, peste văi și dealuri, peste munți și lanuri, ca rîde multe să aducă spre fericirea bisericii și a neamului mărire. Er ca sămînța rîde să aducă, e de lipsă ca din sfărmăturile veacului apus să alegem numai ce e bun, nobil și adevărat.

Mai pe sus de tîde să ne fie iubirea lui Dumnezeu și pîzirea învătăurilor lui; în științe, primirea adevărilor și a principiilor consonante cu doctrina lui Christos; în artă, tendința spre idealismul sincer și curat; în politică, desinteresul și iubirea; în viața socială, altruismul, abnegația și iubirea; pe tîde terenale, în tîde școlile, între tîde păturile societății trebuie răspândite ideile sacre ale religiunii creștine, și mai pe sus de tîde dragostea de biserică și de națiune.

N'am pretenția să dau sfaturi.

Bărbați luminați, conduși de idei mari și „alții, plini de doruri, cuprinși de idealuri, blânzi serafimi ai minții,” vor înălța stindardul pe lângă care avem să luptăm lupta pentru idealul scump al nostru în veacul pe care îl salutăm. —

În luptă să afirmă viața — să arătăm deci că trăim! —

Prin armonia inteligenței și concordia voinței să ne nisuiim cătră acest ideal!!!

Blaș 1901.

Iacob C. Domșa.

Posta „Unirii“.

Ortelec, Orășcia, T. B. Beiuș și M. Lechința. Suntem în rînd.

Ațel, Juriul de Cîmp., Tușin, Lumperd și Ploscăbana. Se achită an. 1900.

Groș. Achităm Nov. Dec. din 1899 și 1900 sem. I. — Pentru filia am făcut întocmai și ținem cont de promisiune.

Cămărașul deșert. Achităm an. 1899. Restéză 1900, și 1901 sem. I.

Kendi-Lóna. Achităm restimpul din 1892 sem. 2-lea pînă în 1894 sem. I.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

Ornate sacre

de tot soiul și calitatea, de la cele mai ieftine, pînă la cele mai scumpe, se pot procura de la

Atelierul de ornate sacre

de la *Internatul de fetițe din Blaș*. Conspecte de prețuri și mostre se trimit ori cui. Confectionarea în cel mult 2 săptămîni. La comande să se indice prețul și colorea.

(2) 2—

Wabila pomadă englesă pentru conservarea pielii și săpunul „Borax” al Drului Iosif Kriegl,

Before.
(înainte)

After.
(după)

libere de ori ce materii oprite sau stricăcioase, ofer cel mai renumit mijloc de curățire a pielii. O doză de pomadă și un săpun „Borax”, să expedieză pentru 3 corone 30 fileri, după înaintarea prețului.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Asemnațiunile postale să se adreseze la

Apotheker

A. Thierry's Balsam-Fabrik
in Pregrada bei Rohitsch.

Cumpărătorilor en gros li se ofere scădamint convenabil.

La esposițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

(34) 13-52

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

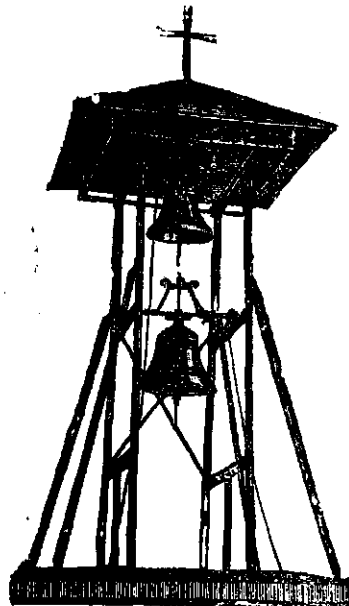

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sint bătute de o

lature prin ceea ce sint mînuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai de parte se recomandă spre facerea scannelor de fer bătut, de sine stătător. — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tîde de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

Indispensabil și neîntrecut, de un efect sigur.

Marfă universală, export în tîde țările.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, S. W.

Cea mai bună medicină de casă, cea mai căutată, sigură și pînă acum necunoscută este

Balsamul Apotecarului A. Thierry,

Căutat în tîde lumea pentru efectul sigur. Contra tuturor bolilor interne, de piept, plumăni, stomac și ficat. Folosit ca mijloc extern este cel mai renumit

remediū de tămăduire a ranelor.

Veritabil numai cu marca de apărare verde, autentică registrată în tîde statele și provădută cu capsula de metal, ce poartă inscripția: **Allein echt.** — Producție anuală 6 milioane borcane. — 12 borcane mici s'au 6 mari duble, spedate franco 4 corone. — Un borcan de probă cu instrucțiune și cu sumarul tuturor depozitelor din lume 1 coronă 40 fileri. — Se expedieză numai pe lângă trimiterea anticipativă a prețului.

UNSOREA-CENTIFOLIE A LUI A. THIERRY

(numită făcătore de minuni), de o putere și efect miraculos. Face ori ce operație superfluă. Cu această unsore s-a vindecat un os-scarabeu, ivit înainte de aceea cu 14 ani și declarat incurabil, bôla de ôse și în timpul din urmă un morb gangrenos, greu și vechiu de 22 ani, numit **rac**. Are un efect antiseptic și repede la alinarea durerilor; răcorește și vindecă ori ce fel de rane și arsuri. Înmoie și curată tîde ranele provădute prin impunșeturi. O doză spedată franco costă 1 coronă 80 fileri după primirea prețului. La comande mai mari scădamint.

Producție anuală 100.000 dose.

Pot pune la dispozițiune un arhiv întreg de atestate originale din tîde lumea. Imitatiile să pot încunjura urmărind cu atențiune fie care borcan care poartă inscripția: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** Cei cari n-au deposit la îndemână să se ferescă de falsificări sau fabricate străine, și se comande direct, adresându-se la:

Apotheker

A. Thierry's Fabrik in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Lieferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes.)
(Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

(33) 14-25